

Представництво
Президента України
в Автономній Республіці Крим

КРИМСЬКА
ПЛАТФОРМА

КЛЮЧОВІ МЕСЕДЖІ ПРО КРИМ: ЩО ВАРТО ЗНАТИ КОЖНОМУ

Пропонований документ є набором комунікаційних меседжів, створених для використання державними службовцями, народними депутатами, медійниками, правозахисниками, громадськими діячами тощо. З огляду на справедливі очікування українців щодо якнайшвидшої деокупації півострова та актуалізацію теми Криму у суспільно-політичному дискурсі, меседжі покликані мінімізувати дезінформацію, маніпуляцію та інші шкідливі для Української держави впливи. Певною мірою цей документ формуватиме уявлення про український Крим, його місце та роль, зокрема у майбутньому. Наведені нижче меседжі пропонується використовувати у внутрішньоукраїнському суспільно-політичному дискурсі. Документ застосовуватиметься у комунікації із фаховим середовищем та широкими верствами населення як на вільній, так і на тимчасово окупованій території України, насамперед у Криму (для міжнародної спільноти див. англomовну версію документа). Повністю документ не може бути оприлюднений, натомість пропонується використовувати окремі меседжі залежно від потреб.

Шлях до перемоги лежить через деокупацію Криму

- 01.** Мир, у якому Крим “відкладають” або “виносять за дужки”, не є стабільним: він винагороджує агресора і підвищує ризик нових атак – як проти України, так і проти інших держав.
- 02.** Українці єдині у бажанні звільнення та деокупації Криму. Наша єдність, як запорука перемоги також проявляється в цьому прагненні, більшість українських громадян вважає питання деокупації Криму особистим пріоритетом. Повернення Криму можливе, коли ми будемо єдині у своїх візіях.
- 03.** Збройна агресія російської федерації проти України розпочалася 20 лютого 2014 року зі збройного вторгнення та подальшої окупації Криму.
- 04.** Територіальні поступки агресору не зупиняють війну – вони її продовжують. Компроміс з окупацією перетворюється на запрошення до нових атак.
- 05.** Україна залишається прихильником дипломатичних рішень, проте повномасштабна агресія РФ довела, що шлях до миру лежить через реалізацію невіддільного права держави на самооборону та звільнення всіх територій, зокрема військовим шляхом, згідно зі Статутом ООН.
- 06.** Крим є тимчасово окупованою територією України, а спроба його окупації російською федерацією не визнається міжнародним правом.
- 07.** Деокупація Криму – це передумова нової безпеки в Азово-Чорноморському регіоні: менше військових ризиків, більше прогнозованості для торгівлі та морських шляхів.

- 08.** Будь-які домовленості, що фактично легітимізують окупацію, змінюють правила гри у світі: заохочують силовий перегляд кордонів і знижують ціну порушень міжнародного права.
- 09.** Санкційний тиск міжнародної спільноти на рф працює та є одним із необхідних інструментів для якнайшвидшої деокупації Кримського півострова.
- 10.** Для України пріоритетом є людське життя: звільнення Криму – це не лише повернення територій, а насамперед порятунок наших громадян від репресій та терору окупантів.
- 11.** Питання Криму – це не “територіальний спір”, а питання міжнародного права, прав людини та регіональної безпеки; тому воно має бути частиною будь-якої рамки справедливого миру.
- 12.** Крим – це люди. Відмова від Криму означає відмову від їхніх прав.

Кримська платформа – міжнародний механізм сприяння деокупації півострова, зміцнення європейської та глобальної безпеки

13. Крим не може бути “винятком” у міжнародному праві. Якщо агресію винагороджують або “заморожують”, це руйнує правила безпеки для всіх.
14. Кримська платформа – це формат, який перетворює принцип невизнання окупації на узгоджені міжнародні рішення.
15. Рішення Кримської платформи – це узгоджені кроки партнерів, а не загальні заяви: синхронізація санкцій, обмеження для інструментів окупації, підтримка притягнення винних до відповідальності, підтримка гуманітарних треків і документування злочинів.
16. Україна працює над розширенням кола учасників Кримської платформи, особливо з-поміж країн Африки, Азії та Латинської Америки. Один із практичних сенсів Платформи – не допустити “втоми від теми” і ситуації, коли Крим зникає з порядку денного переговорів: виключення Криму з мирного процесу підриває міжнародний порядок і створює небезпечний прецедент.
17. Без європейського Криму не існує європейської України. Євроінтеграція України неможлива без деокупації Криму, адже Європа не може бути повною там, де тривають окупація, репресії та правовий вакуум.
18. Крим це тест на європейське верховенство права. Те, як Україна готується до деокупації та реінтеграції Криму, покаже, чи здатні європейські цінності – права людини, справедливість і відповідальність – працювати після війни.

Окупований Кримський півострів – постійне **джерело загроз**

- 19.** Рф перетворила окупований Крим на військову базу, а цивільне населення півострова використовує як живий щит та “гарматне м’ясо”, незаконно мобілізуючи українських громадян на війну.
- 20.** Крим використовується рф для військових і гібридних операцій, що підвищує рівень безпекових глобальних ризиків.
- 21.** Рф використовує територію окупованого Криму для дистрибуції агресії, небезпеки та порушення міжнародного права.
- 22.** Через тимчасову окупацію Криму російська федерація суттєво обмежила свободу судноплавства у Чорному та Азовському морях.
- 23.** Російська окупація спричинила екологічну катастрофу регіонального масштабу: від нищення заповідних зон до наслідків мілітаризації Чорного моря, що загрожують безпеці всього Азово-Чорноморського басейну.
- 24.** Окупація створює довгострокові загрози для свободи навігації, морської торгівлі та продовольчої/економічної безпеки в ширшому регіоні.

Наслідки окупації Криму: порушення прав людини, руйнування культурної спадщини та знищення півострова

- 25.** РФ принесла в Крим політично вмотивовані переслідування, насильницькі зникнення, вбивства, позбавлення свободи слова та віросповідання, мілітаризацію дитинства, руйнування української та кримськотатарської культурної спадщини, екологічну небезпеку.
- 26.** Громадяни України в окупованому Криму постійно зазнають утисків за свою проукраїнську позицію та піддаються політично вмотивованим переслідуванням.
- 27.** Внаслідок окупації Криму РФ корінний народ України – кримські татари – стали об'єктом переслідувань та утисків за національною ознакою з боку окупаційної адміністрації.
- 28.** Окупація Криму закриває можливості розвитку кримської молоді, звужує опції щодо вибору місця навчання та роботи, а також позбавляє відчуття безпеки і мілітаризує молодь.
- 29.** РФ системно руйнує та грабує культурну спадщину в Криму. Незаконні археологічні розкопки, знищення пам'яток культури (зокрема, Ханський палац у Бахчисараї), розміщення на них військових об'єктів та вивезення музейних колекцій – лише публічно відомі злочини РФ проти спадщини у Криму.
- 30.** Перетворення півострова на військовий полігон, а також будівництво інфраструктурних об'єктів, зокрема так званого “керченського мосту” та траси “таврида”, становить загрозу біорізноманіттю та біоценозу півострова.

- 31.** Жити в окупації – не злочин, а травма. Громадяни України під окупацією – це заручники і жертви режиму. Ті з них, хто отримали паспорт країни-агресорки під примусом, не мали вибору і змушені були це зробити.
- 32.** Громадяни України в тимчасово окупованому Криму продовжують чинити ненасильницький та законний спротив, зберігаючи українську ідентичність і зв'язок з Україною.
- 33.** Громадяни України у Криму в умовах окупації та постійних репресій чинять спротив окупантам, сприяють відновленню справедливого миру та міжнародного права.
- 34.** Порушення прав людини в тимчасово окупованому Криму зафіксовані та розглядаються міжнародними судовими інституціями, зокрема Європейським судом з прав людини та Міжнародним судом ООН.
- 35.** Освіта українською мовою в Криму системно згорнута та фактично ліквідована як повноцінна складова освітньої системи.
- 36.** РФ здійснює когнітивний терор, намагаючись стерти українську та кримськотатарську ідентичність через тотальну пропаганду та спотворення історії в освіті.
- 37.** Привласнення та вивезення культурних цінностей з кримських музеїв є системним пограбуванням, за яке Росія нестиме відповідальність у міжнародних судах.

Напередодні деокупації

- 38.** Держава відрізняє людей, які жили в окупації, від осіб, що вчиняли злочини; відповідальність – індивідуальна, за конкретні дії, із правовими гарантіями.
- 39.** Громадянам України, які проживають в окупації, слід уникати так званих “евакуацій”, які влаштовує російська армія, щоб не стати заручниками та важелем тиску на Україну.
- 40.** Громадяни рф, які незаконно переїхали в Крим за час окупації, мають добровільно залишити півострів, або вони будуть змушені покинути територію після перевірки щодо причетності до вчинення міжнародних злочинів – шляхом прийняття індивідуальних рішень та з урахуванням міжнародних стандартів.
- 41.** Сприяння становленню політики окупантів із знищення української ідентичності підриває свободу та демократію, створює перешкоди для майбутнього розвитку регіону.
- 42.** Закликаємо жителів Криму не співпрацювати з російською армією та окупаційними адміністраціями, щоб не стати співучасниками злочинів окупаційного режиму рф.

Відновлення Криму

- 43.** Підготовка до відновлення Криму здійснюється у злагодженій роботі Представництва та ряду державних органів – напрацьовано візійний документ Стратегії економічного відновлення Криму, проводяться консультації із релокованими бізнесами, всеукраїнськими та міжнародними мережами.
- 44.** Відновлення Криму після деокупації – це відновлення безпеки та прав людей, запуск державних сервісів і економіки, модернізація інфраструктури за прозорими правилами.
- 45.** Відбудова Криму після деокупації здійснюватиметься за принципом “відбудувати краще, ніж було” (“build back better”). Відновлення інфраструктури – не “як було”, а краще: енергонезалежність, водна безпека, стійкі мережі, сучасний зв’язок і кіберзахист, стандарти безпеки та якості.
- 46.** Відновлення Криму має будуватися на трьох опорах – безпеці, правах людини і економічній життєздатності, а також за принципом GESI (Gender Equality and Social Inclusion), перелаштування виробничого сектору економіки за сучасними екологічними та кліматичними стандартами.
- 47.** Україна прагне сприяти розвитку ділового середовища та інвестиційного клімату в Криму, щоб забезпечити стале економічне зростання та добробут.
- 48.** Пріоритетним аспектом є відновлення морських перевезень і морської економіки в Азово-Чорноморському регіоні.
- 49.** Екологічна безпека є частиною відновлення. Зокрема варто провести аудит шкоди довкіллю, безпечної утилізації військових/промислових ризиків, відновлення природних територій та берегової зони тощо.

- 50.** За дорученням Президента України Володимира Зеленського на базі Представництва Президента України в АР Крим спеціальна робоча група розробила пропозиції щодо першочергових кроків держави після деокупації Криму, які дозволять реалізувати реінтеграцію та стабільний розвиток території півострова і його жителів, закладають фундамент для відновлення розбудови соціально-економічного потенціалу.
- 51.** Концепція першочергових кроків реінтеграції Криму охоплює широкий спектр питань: відновлення публічної влади, притягнення до відповідальності за злочини внаслідок окупації, верифікацію окупаційних документів і рішень окупаційних судів, захист права власності, гуманітарну політику й демілітаризацію тощо.
- 52.** Відновлення української влади в Криму означає повернення до гідності, демократії та рівності перед законом, дотримання прав людини, відновлення місцевих громад, європейський розвиток.
- 53.** Як країна-кандидатка в члени ЄС, Україна послідовно впроваджує реформи, які сприяють гідному соціально-економічному життю громадян, стабільності та розвитку усіх регіонів.
- 54.** Україна прагне побудувати європейську Україну разом з Кримом, адже це забезпечення спільної безпеки, відновлення справедливості та стабільності для всіх нас.
- 55.** Україна забезпечить поетапне відновлення демократичних інституцій в Криму.
- 56.** Україна вже формує кадровий резерв для функціонування українських державних органів та інституцій, які запрацюють одразу після деокупації Криму.

- 57.** Інтеграція та відновлення Криму відбуватиметься із залученням інвестицій, в тому числі міжнародних, застосуванням екологічних підходів до відновлення, розвитку логістики з європейськими країнами. Це нові можливості для стабільного розвитку та зростання, яких у Криму досі не було. Це шанс на стабільність та право.
- 58.** Поки в окупованому Криму впроваджувалося російське безправ'я та надмірна централізація, в Україні відбулися істотні зміни, зокрема реформа децентралізації. Сьогодні будь-яка громада в Україні має достатньо повноважень та можливостей для місцевого розвитку.
- 59.** Після деокупації Криму Україна вживатиме заходів для збереження, відновлення та реставрації об'єктів культурної та історичної спадщини. А також відбудеться повернення в музеї, архіви і бібліотеки материкової частини України викрадених і вивезених до Криму колекцій.
- 60.** Україна наполягатиме на притягненні Російської Федерації до міжнародно-правової відповідальності, зокрема щодо виплати репарацій за завдані збитки. Відшкодування РФ будуть спрямовані на відбудову України, відновлення порушених прав постраждалих від агресії та відшкодування збитків.
- 61.** Життя в окупації не є злочином: держава працює з наслідками окупації, а не "карає за факт проживання".
- 62.** Після деокупації Криму буде надана підтримка, фінансова допомога, будуть запроваджені пільги для бізнесу, відновлення та реінтеграції.
- 63.** Україна впроваджує програми підтримки для молоді з Криму.
- 64.** Встановлюватиметься перехідний період для поступового та комфортного відновлення повноцінного функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя півострова.
- 65.** Після деокупації Крим має стати важливим напрямком фінансової допомоги від держави.

Забезпечення прав, свобод та безпеки **людини**. Правосуддя і відновлення справедливості

- 66.** Деокупація Криму – це насамперед повернення прав і гарантій: безпечне життя, доступ до правосуддя, свобода слова, совісті та мирних зібрань, відновлення гідності.
- 67.** Громадяни України, незаконно ув'язнені окупантами в Криму з політичних мотивів, будуть звільнені з місць несвободи, отримають медичну, психологічну та іншу допомогу від держави.
- 68.** Українці розуміють, що протягом років жителі Криму змушені були виживати в російській окупації.
- 69.** Україна підтримує співпрацю та взаємодію всіх своїх регіонів для розбудови гідного та стабільного спільного майбутнього.
- 70.** Громадяни України, які внаслідок російської агресії опинилися в окупації, мають такі ж права, як і мешканці підконтрольних Україні територій.
- 71.** Мир не може будуватися на збереженні окупації. Стабільний мир можливий лише там, де працює закон, а права людини захищені державою. Без деокупації Криму мільйони людей залишаються в системі, де немає реальних гарантій прав, свободи й справедливого суду.
- 72.** Закриваючи незалежні медіа та обмежуючи доступ до правдивої інформації, рф знищила свободу слова в Криму. Натомість тотально запустила власну пропаганду, побудовану виключно мовою ворожнечі до України. Україна здатна забезпечити свободу слова та доступ до незалежної інформації для людей в Криму. Крим – це люди. Відмова від Криму означає відмову від їхніх прав.

- 73.** Українська влада за підтримки міжнародної спільноти забезпечить справедливе розслідування злочинів, які були вчинені під час окупації.
- 74.** Відновлення справедливості включає: звільнення незаконно утримуваних, фіксацію та розслідування злочинів, механізми компенсацій, повернення майна в законний спосіб, а також відновлення культурних і освітніх прав. Відповідальність – індивідуальна, із гарантіями прав на захист, прозорими процедурами й захистом потерпілих та свідків.
- 75.** Проведення виборів у Криму після деокупації буде можливим лише після реалізації стабілізаційних та реінтеграційних заходів.
- 76.** Для втілення реінтеграційних заходів у Криму після деокупації має бути запроваджено перехідний період. Це дозволить нівелювати всі наслідки тривалої окупації.
- 77.** Громадяни України в Криму не є колаборантами лише тому, що жили й виживали в окупації.
- 78.** Громадяни України з різних регіонів нашої держави готові до повноцінної співпраці та взаємодії з українським Кримом після деокупації півострова.

Повага до різноманіття: гарантування та дотримання прав корінних народів України та національних меншин (спільнот)

- 79.** Незаконні обмеження з боку окупантів представницьких інституцій кримських татар Курултаю та Меджлісу мають бути скасовані, а механізми самоврядування – відновлені. Різнomanіття Криму – це ресурс миру та розвитку, а не “тема для конфлікту”.
- 80.** Крим – дім для кримських татар, караїмів і кримчаків, корінних народів України; політика реінтеграції має враховувати мовні, культурні, релігійні та освітні потреби цих спільнот.
- 81.** Крим після деокупації знову стане місцем мирного співіснування людей різних етносів та конфесій, поглядів і переконань.
- 82.** Українська держава гарантує підтримку, збереження та розвиток національної, культурної, мовної та релігійної самобутності корінних народів України та національних спільнот.
- 83.** Кримськотатарська мова та культура – невіддільна частина культурної спадщини України, яку ми прагнемо берегти та розвивати.
- 84.** Представники корінних народів України залучатимуться до прийняття рішень щодо відновлення Криму, а також до діяльності органів публічної влади на деокупованій території.
- 85.** Важливим кроком відновлення справедливості стане деколонізація топонімії півострова – повернення населенням пунктам та географічним об’єктам їхніх історичних, зокрема кримськотатарських, назв.